

O RADU ARHEOLOŠKE ŠKOLE NA LOKALITETU ZAKETUŠA KRAJ SREBRENIKA

Azra ŠARIĆ
(Univerzitet u Sarajevu)

Prahistorijsku gradinu na lokalitetu Grabovik-Zaketuša, iznad sela Straža u općini Srebrenik je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH 2006. godine proglasila nacionalnim spomenikom BiH. Od 27.4.-30.4.2014. godine Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika BiH realizovala je rekognosciranje ovog terena u saradnji sa ekipom stručnjaka s Odsjeka za arheologiju Univerziteta u Ljubljani (prof. dr. Predrag Novaković, doc. dr. Branko Mušić) i preduzećem Arhej d.o.o. iz Ljubljane (mag. Matjaž Novšak i tehničar Jašar Skorupan). Ujedno je održana i arheološka škola za studente s Katedre za arheologiju Filozofskog fakulteta u Sarajevu i za studente s Odsjeka za historiju Filozofskog fakulteta u Tuzli. Školu su vodili prof. dr. Predrag Novaković s Univerziteta u Ljubljani i članovi Komisije. Na terenu su sudjelovali još doc. dr. Adnan Kaljanac, viši asistent Amra Šaćić, asistent Edin Bujak s Filozofskog fakulteta u Sarajevu, uposlenici Kantonalnog zavoda za zaštitu kulturnog naslijeđa iz Tuzle, dekan Filozofskog fakulteta iz Tuzle i asistenti s tog fakulteta. Sudjelovalo je 11 studenata, 3 sa Univerziteta u Tuzli i 8 sa Univerziteta u Sarajevu.

Aktivnosti

Istraživanja su provedena na 2 lokacije, na gornjem platou brda Grabovik-Zaketuša te na sjevernoj padini tog platoa. Već prvog dana nam je kiša omela početak radova. Pod vođstvom profesora Predraga Novakovića

učili smo način skiciranja terena. To je bila naša prva aktivnost na gornjem platou. Zatim smo mjerili teren u koracima, te crtali tlocrt nalazišta. Podijeljeni smo u četiri grupe, a unutar svake grupe jedan student je bio crtač skice. Ukupno je izmjereno dužinom istok-zapad 140 m. Drugi i treći dan terena, očistili smo 3 stare, već poznate sonde, u kojima je pronađeno dosta fragmentata keramike, a zatim je sve dokumentovano (izrada nacrtne, foto i opisne dokumentacije). Zahvaljujući profesoru Novakoviću i saradnicima iz preduzeća Arhej d.o.o. vježbali smo na koji način da posmatramo i dokumentujemo stratigrafiju. Svaki pronađeni nalaz smo dokumentovali, a nakon odlaska s terena, oprali smo keramiku i ostavljali je da se osuši.

U podnožju gradine, na sjevernoj padini brda pronađeno je dosta površinskih nalaza, većinom su to bili fragmenti keramike, ali pronađeni su i komadi troske te jedna kamena strelica. Na toj lokaciji se vršilo geofizičko snimanje. Snimano je magnetometrom koji registruje anomalije na mjestima koja su zadržala termoremanentni magnetizam u odnosu na površinu gdje nema takvih anomalija. Prije same upotrebe magnetometra, podjelili smo teren na četiri kvadrante dimenzija 20x20 m, a unutar takve jedinice mjerenja su se izvodila u paralelnim profilima međusobnim razstojanjem 1 m i u razdaljini 0,5 m uzduž svakog profila. Ovom metodom smo željeli provjeriti postojanje ostataka prahistorijskog naselja.

Zahvaljujući našem profesoru, doc. dr. Adnanu Kaljancu, moje kolege i ja smo još ranije imali priliku upoznati se sa nedestruktivnim arheološkim metodama, a kolega Derviš Hadžimuhamedović i ja smo izrazili posebnu zainteresovanost za geofizičke metode. Na ovom terenu dobili smo priliku vježbati od postavljanja mreže, do same upotrebe magnetometra. Iako nas je tih dana ometala povremena jaka kiša, mi smo uspjeli završiti sve predviđene aktivnosti.

Zašto terenska nastava ima veliki značaj za studente arheologije?

Sa aspekta studenta koji je tek zakoračio u svijet arheologije i koji tek završava drugu godinu studija, teren ima veliki značaj. Spoj teorije i prakse, konkretnog, mukotrpnog, ali metodski jasno definisanog načina da se dođe do novog otkrića. To je uzbudljiv put osvjetljavanja daleke prošlosti.

Pjesnik Hamza Humo je rekao: „ *...oni koji idu stazama utabanim ne pale svjetla onima koji dolaze.*“ Arheolozi ne idu utabanim stazama i zato pale svjetla novim otkrićima „onima koji dolaze“, novim pokoljenjima otkrivaju davno zakopano vrijeme, ljude i običaje.